

Time: 2:30 hrs

Marks: 75

Note: 1) All questions are compulsory.

2) Draw neat diagram wherever is necessary.

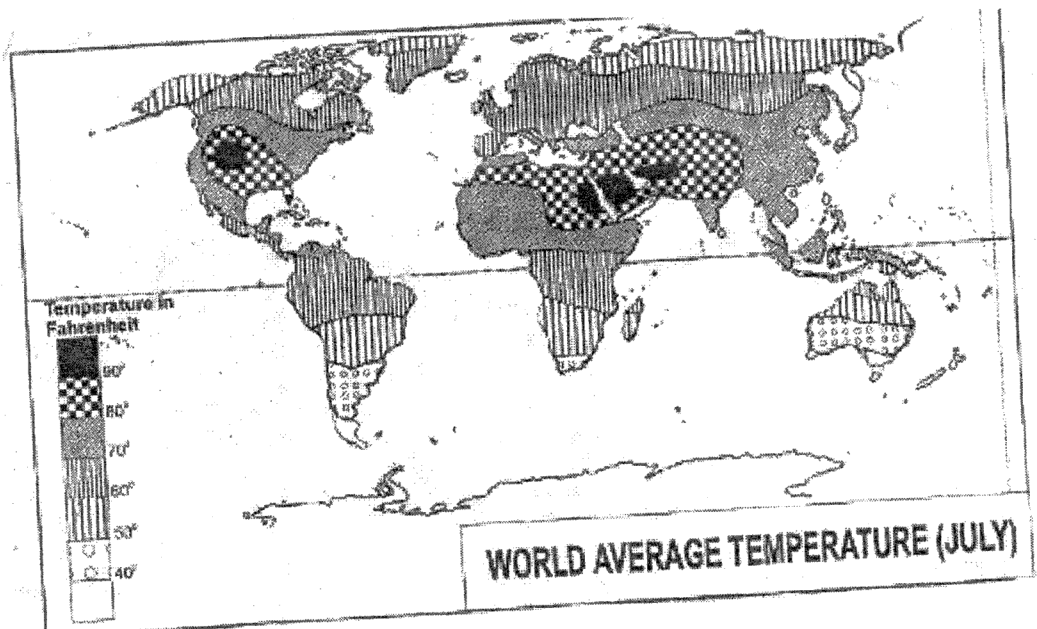
3) All questions carry equal marks.

Q. 1 (A) With the help of suitable statistical diagram show the following data and interpret it. (10)

Literacy Rate in India (Census 2011)	
State	Literacy Rate (%)
Bihar	63.8
Maharashtra	82.9
Punjab	76.6
Kerala	93.3
Madhya Pradesh	70.6
Tamil Nadu	80.3
Orissa	73.5

(B) Read the given map and answer the following questions.

(5)

- 1) What is the theme of the given map?
- 2) Name the cartographic technique used in the map.
- 3) Which region shows the highest average temperature?
- 4) Name the region with lowest average temperature?
- 5) Explain the average temperature in south India.

Q. 2 With the help of suitable diagram discuss the various sites of rural settlement. (15)

OR

Q.2 With the help of suitable diagrams explain the various patterns of rural settlements. (15)

Q. 3 Explain the causes and consequences of urbanization. (15)

OR

Q.3 Write a detail note on differences in urban and rural settlements. (15)

Q. 4 Discuss the characteristics of developing countries. (15)

OR

Q. 4 Write in detail the problems of underdeveloped countries. (15)

Q 5 Explain the advantages and disadvantages of Globalization. (15)

OR

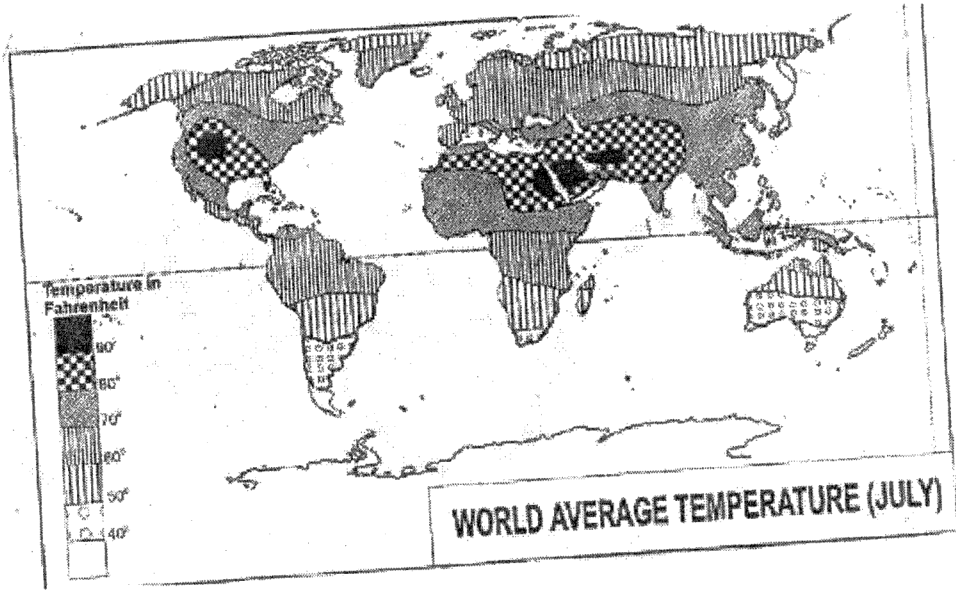
Q 5 Explain the impact of Globalization on Agriculture and Economy of India. (15)

- टीप: १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे .
 २) आवश्यक तिथे सुबक आकृती काढा.
 ३) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत .

प्र. १ (अ) योग्य संख्याशास्त्रीय आकृतीच्या मदतीने खालील माहिती दाखवा व वर्णन करा. (१०)

भारतातील साक्षरता दर (जनगणना २०११)	
राज्य	साक्षरता दर (%)
बिहार	६३.८
महाराष्ट्र	८२.९
पंजाब	७६.६
केरळ	९३.३
मध्य प्रदेश	७०.६
तामिळनाडु	८०.३
ओरिसा	७५.५

ब) दिलेला नकाशा वाचा आणि खालील प्रश्नांची उत्तरे लीहा. (५)

- १) दिलेल्या नकाशाचा विषय काय आहे?
- २) नकाशा वापरलेल्या नकाशा तंत्राचे नाव सांगा.
- ३) कोणत्या प्रदेशात सर्वाधिक सरासरी तापमान आहे?
- ४) सर्वात कमी सरासरी तापमान असलेल्या प्रदेशाचे नाव सांगा.
- ५) दक्षिण भारतातील सरासरी तापमानाचे वर्णन करा.

प्र २ योग्य आकृतीच्या मदतीने ग्रामीण वस्तीच्या विविध स्थानांवर चर्चा करा . (१५)

किंवा

प्र २ योग्य आकृतीच्या मदतीने ग्रामीण वस्तीच्या विविध आकृतिबंध स्पष्ट करा . (१५)

प्र ३ नागरीकरणाची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा . (१५)

किंवा

प्र ३ ग्रामीण व नागरी वस्त्यांमधील फरकावर सविस्तर टीप लिहा. (१५)

प्र ४ विकसनशील राष्ट्रांच्या गुणवैशिष्ट्यांची चर्चा करा. (१५)

किंवा

प्र ४ अविकसित राष्ट्रांच्या समस्या सविस्तर लिहा. (१५)

प्र ५ जागतिकीकरणाचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा. (१५)

किंवा

प्र ५ जागतिकीकरणाचा भारतातील शेती व अर्थव्यवस्थेवर झालेला परिणाम स्पष्ट करा. (१५)